

Seurakunta on nälkäisten yhteisö

Jeesus kehotti seuraajiaan jatkamaan kokoontumista yhteisen aterian merkeissä. ”Tehkää se minun muistokseni”, hän sanoi viitaten aikaan, jolloin ei enää itse olisi opetuslasten seurassa. Kysymys ei ollut mistä tahansa aterialla, vaan aterialla Jeesuksen muistoksi.

Yhteinen ateria ei ollut uusi asia Jeesuksen ajan maailmassa. Juutalaisten elämässä jokaviikkoinen sapattiateria oli tärkeä. Suurten juhlapyhien aikaan, kuten pääsiäisenä, nautittava ateria oli monivaiheinen, ja sen ruuilla oli jokaisella oma erityinen merkityksensä. Kreikkalais-roomalaisessa maailmassa oli myös tapana kokoontua yhteiselle aterialle keskustelemaan ajankohtaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä tai vaikka oman ammattikunnan asioista. Tällaisia ateriakokoontumisia syntyi myös pohtimaan erilaisia aatteita. Siksi Paavalin lähetysmatkojen synnyttämät kristittyjen kokoontumiset eivät aluksi herättäneet ihmetystä ympäristössään; niitä pidettiin vain tavallisina aatteellisina nyyttikesteinä.

Varhaiset kristityt pitivät yhteistä aterialla niin suurena itsestäänselvyytenä, että sitä ei juurikaan kuvata Uudessa testamentissa. Apostolien teot kuittaa tämän aterian, josta myöhemmin tuli messu, kahdella sanalla: **leivän murtaminen**. Tähän leivän murtamiseen liittyi monta asiaa: kokoontuminen viikon ensimmäisenä päivänä, keskinäinen yhteys, rukous, kiitos, apostolien opetus ja puheita sekä keskustelua (Ap.t. 2:42; 20:7–12; 26:25). Yhteisissä kokoontumisissa myös ilmeisesti laulettiin yhdessä, kuten Paavali ja Silas tekivät jouduttuaan vankilaan Filippissä (Ap.t. 16:25).

Yhteiset ateriat eivät aina olleet ongelmattomia. Jo Jerusalemissa aivan seurakunnan alkuvaiheessa oli hämminkiä (Ap.t. 6:1) ja kirjeessä Korintin seurakunnalle Paavali puuttuu väärinkäyttöihin: ”Jakakaa ruoka tasaisesti, ottakaa köyhemmät huomioon, älkää syökö uhrilihaa, välttäkää loukkaamasta toisianne, älkää etsikö omaa etuanne”, hän kehottaa. Nälkäänsä olisi hyvä syödä kotona, koska yhteinen leivän murtaminen on Herran ateria, Kristuksen ruumis. Yhteys Kristuksen ruumiiseen on myös yhteys kokoontuneeseen kristittyjen yhteisöön. Yhteinen ateria ravitsee siis muutenkin kuin fyysisesti. Jo Paavalin aikana yhteisen aterian hengellinen merkitys oli selvä, ja Paavali piti sitä jopa tärkeämpänä kuin fyysistä ateriointia (1. Kor. 10:16–17, 24–25; 11:20–33).

Raamatun kertomusten mukaan kristittyjen yhteinen ateria vahvisti uskovien yhteyttä ja lisäsi heidän rohkeuttaan.

Evankeliumeissa syödään usein

Jeesus eli sellaisessa kulttuurien polttopisteessä, jossa kokoonnuttiin syömään yhdessä. Yhdessä aterioimiseen liittyi sääntöjä ja syviä merkityksiä. Vihamiehiä ei

kutsuttu aterialle vaan vain luotettuja ystäviä. Jos jonkun kanssa oli riitaa, yhteistä aterialla välteltiin.

Kun varhaiset kristityt kokoontuivat yhteisen aterian merkeissä, he muistelivat Jeesusta ja apostolien opetuksia. Näissä kokoontumisissa kerrotut tarinat koottiin kirjalliseen muotoon, evankeliumeiksi. Koska kokoontumiset olivat ateriapainotteisia, ei ole mikään ihme, että evankeliumeissa on useita kertomuksia aterioista tai syömisestä. Evankeliumeista me luemme, kuinka Jeesus menee fariseuksen kotiin aterialle, kutsuu itse itsensä aterialle Sakkeuksen kotiin, antaa Martan valmistaa aterian Marian istuessa hänen jalkojensa juuressa. Erään aterian aikana nainen pesee hänen jalkansa kyynelillään ja kuivaa hiuksillaan. Jeesus nauttii pääsiäisaterian opetuslasten kanssa sekä syö leipää ja kalaa ylösnousemisen jälkeen Gennesaretinjärven rannalla. "Tuo mies hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan" (Luuk.15:2). Jeesus ruokkii viisituhatta miestä yhdellä kerralla, opettaa taivaallisesta leivästä, puhuu esi-isien nauttimasta mannasta, kertoo vertauksia pidoista ja vastaa kysymyksiin paastosta.

Nälkä oli tuttu varhaisten seurakuntien jäsenille. Apostolien teoissa kuvataan, kuinka kristittyjen yhteisistä varoista jaettiin kaikille heidän tarpeensa mukaan. Toiset saivat silloin vähemmän kuin ennen, toiset todennäköisesti ensimmäisen kerran elämässään riittävästi. Lopulta valittiin seitsemän diakonia huolehtimaan päivittäisestä avustusten jakamisesta (Ap.t. 6:1). Paavalikin viittaa kirjeissään muutaman kerran siihen, että kärsiessään evankeliumin puolesta hänkin on ollut nälkäinen. Nälkä on yksi maailman kärsimyksistä, joita kristitty saattaa kohdata: "Mikä voi erottaa meidät Kristuksen rakkaudesta? Tuska tai ahdistus, vaino tai nälkä, alastomuus, vaara tai miekka?" (Room. 8:35).

Kolehti ja ehtoollinen

Varhaisten kristittyjen yhteiseen kokoontumiseen jokainen toi mukanaan vähän leipää ja vähän viiniä. Ennen ehtoollisen viettoa koottiin kaikkien tuoma leipä yhteen koriin ja kaikkien tuoma viini kaadettiin yhteen ruukkuun. Rikkaat toivat hyvää leipää ja hyvää viiniä, köyhät toivat huonompaa leipää ja halpaa viiniä. Kaikki leivät kuitenkin laitettiin samaan koriin ja kaikki viini kaadettiin samaan ruukkuun. Leivästä ja viinistä tuli seurakunnan yhteistä. Rukouksen jälkeen leipää ja viiniä jaettiin niille, jotka olivat paikalla. Se, mikä leivästä ja viinistä jäi yli, vietiin köyhille.

Samalla tavalla kuin ehtoollinen koottiin seurakunnan jäsenten tuomista tarvikkeista, nykyään sunnuntaisin messussa kootaan kolehti. Meidän aikanamme on helpompi koota rahaa kuin elintarvikkeita. Ei ole sattumaa, että kolehti kerätään juuri samaan aikaan kuin ehtoollinen katetaan kirkon alttarille. Sillä, mitä kokoontunut seurakunta antaa, autetaan köyhiä ja avuntarpeessa olevia. Kun me lahjoitamme rahaa kolehtiin ja se tuodaan alttarille ja sen puolesta rukoillaan, se lakkaa olemasta minun ja siitä

tulee seurakunnan yhteistä rahaa, jolla autetaan monia. Nälkäiset auttavat näin toisia nälkäisiä.

Mitä me voisimme tehdä?

On mahdollista, että kaikilla syömiseen ja ateriaan viittaavilla kertomuksilla puhutaan seurakunnan leivän murtamisesta, ehtoollisesta. Siihen nähden miten paljon Uudessa testamentissa puhutaan seurakunnan kokoontumisista, leivän murtamisesta ja yhteisistä aterioista, me puhumme yhdessä syömisestä todella vähän. On aiheellista kysyä, ovatko kokoontumisemme erkaantuneet liian kauas varhaisten kristittyjen aterioista. Mitä voisimme tehdä, saarnata ja veisata, jotta hengellinen ja fyysinen nälkämme saisi täyttymyksen?

Artikkeli on julkaistu vuoden 2018 Yhteisvastuukeräyksen verkkosivuilla.

Terhi Paananen

Kirjoittaja työskentelee jumalanpalveluselämän asiantuntijana Kirkkohallituksessa